

Warszawa, 28 marca 2024 r.

Pan
Donald Tusk
Prezes Rady Ministrów
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Premierze!

Zwracamy się do Pana jako przedstawiciela świata twórców, producentów dóbr kultury, dziennikarzy i mediów z apelem o pilne rozważenie zmian w projektowanej ustawie implementującej dyrektywę UE o prawie autorskim i prawach pokrewnych. W obecnej formie ustawa ta stwarza poważne zagrożenie dla ich egzystencji.

Zaproponowane przepisy nie tylko nie wprowadzają oczekiwanych, przyjaznych dla funkcjonowania polskiej kultury i dziennikarstwa rozwiązań. Jest wręcz przeciwnie, proponowane rozwiązania jeszcze bardziej wzmacniają pozycję prawną największych międzynarodowych firm technologicznych.

Wejście w życie ustawy w projektowanym kształcie spowoduje:

- **Pozbawienie twórców i producentów dóbr kultury należnych im środków:** projekt ustawy dopuszcza praktycznie nieograniczone korzystanie z treści dostępnych w Internecie dla trenowania algorytmów sztucznej inteligencji. Rozumiemy jednak, że postęp technologiczny ma wartość jedynie wtedy, kiedy służy społeczeństwu. Dlatego też zwracamy uwagę na to, że masowe korzystanie z utworów nie zostało powiązane z obowiązkiem odpowiedniego wynagrodzenia. Tym samym przedstawiciele polskiej kultury i mediów zostali pozbawieni należnych im korzyści ze swojej działalności.
- **Ograniczenie różnorodności kultury i pluralizmu mediów:** bezpośrednią konsekwencją pozbawienia należnych środków będzie nieuchronny spadek różnorodności kultury oraz wysokiej jakości dziennikarstwa, a w rezultacie - ograniczenie pluralizmu mediów.
- **Wzmocnienie pozycji gigantów technologicznych:** zapisy projektu ustawy faworyzują firmy technologiczne, utrwalając ich dominację na rynku cyfrowym - kosztem rodzimej kultury i mediów.
- **Sprzeczność wdrożenia dyrektywy z jej intencjami:** implementowana dyrektywa ma na celu wzmocnienie pozycji twórców w erze cyfrowej. Opóźniona już o niemal trzy lata implementacja - nie tylko pozbawiła ich należnego dochodu za miniony okres, ale dodatkowo jest ona sprzeczna z intencją unijnego prawodawcy, ponieważ zamiast wzmocnienia doprowadza do osłabienia ich prawnej sytuacji.

Z rozczarowaniem odnotowaliśmy, że w ostatniej wersji ustawy projektodawca **wycofał się z propozycji wyłączenia możliwości trenowania generatywnych algorytmów sztucznej inteligencji przez podmioty komercyjne**. Dążenie do uzyskania równowagi pomiędzy postępem technologicznym a dbałością o zapewnienie wysokiego poziomu ochrony twórców uważamy za fundamentalną powinność prawodawcy. Powrót do poprzedniego wyłączenia byłby wyrazem polityki nakierowanej na wsparcie wartości, jakie niesie ze sobą rodzima kultura oraz znaczenia, jakie dla demokracji odgrywają niezależne media.

Aby zapewnić twórcom, dziennikarzom i wydawcom możliwość realnego dochodzenia praw do wynagrodzenia, konieczne jest – wzorem innych krajów, takich jak na przykład Włochy – **wyznaczenie konkretnych terminów na negocjacje, z możliwą interwencją organu, w przypadku nieosiągnięcia porozumienia**. Z doświadczeń państw europejskich wynika, że brak takiego zapisu w nieunikniony sposób prowadzi do długotrwałych sporów sądowych - z uwagi na brak możliwości porozumienia pomiędzy platformami technologicznymi a twórcami wraz z producentami.

Apelujemy do Pana Premiera o uwzględnienie proponowanych postulatów. Szczególnie istotne jest ustanowienie mechanizmów, które zagwarantują wcielenie prawa w życie, a twórcom i wydawcom zapewnią odpowiednie wynagrodzenie za korzystanie z ich treści.

Wierzymy, że nasze stanowiska zyska aprobatę Pana Premiera.

Z wyrazami szacunku

Jerzy Kornowicz
Prezes
Stowarzyszenie Krea-
tywna
Polska

Dominik Skoczek
Dyrektor
Stowarzyszenie Fil-
mowców
Polskich-ZAPA

Maciej Kossowski
Prezes
Związek
Pracodawców
Wydawców
Cyfrowych

Renata Krzewska
Prezes
SDiW
ReproPol

Marek Frąckowiak
Prezes
Izby Wydawców
Prasy

Andrzej Andrysiak
Prezes
Stowarzyszenie Gazet Lokalnych

Bartosz Węglarczyk
przewodniczący
Rady Polskich Mediów

Jerzy Baczyński, redaktor naczelny „Polityki”

Milena Bryła, zastępczyni redaktora naczelnego NaTemat.pl

Bogusław Chrabota, redaktor naczelny „Rzeczpospolitej”

Michał Danielewski, zastępca redaktora naczelnego OKO.press

Roman Imielski, I zastępca redaktora naczelnego „Gazety Wyborczej”

Krzysztof Jedlak, redaktor naczelny „Dziennika Gazety Prawnej”

Magdalena Jethon, redaktorka naczelna Radia Nowy Świat

Paweł Kapusta, redaktor naczelny Wirtualnej Polski

Barbara Kasprzycka, zastępca redaktora naczelnego „Dziennika Gazety Prawnej”

Magdalena Kicińska, redaktorka naczelna „Pisma”

Mikołaj Kunica, redaktor naczelny Business Insider Polska

Marcin Kowalczyk, zastępca redaktora naczelnego „Faktu”

Marcin Lewicki, prezes Press Club Polska

Łukasz Lipiński, redaktor naczelny Polityka.pl

Rafał Madajczak, redaktor naczelny Gazeta.pl

Michał Mańkowski, redaktor naczelny NaTemat.pl

Piotr Mucharski, redaktor naczelny „Tygodnika Powszechnego”

Michał Samul, redaktor naczelny TVN24

Tomasz Sekielski, redaktor naczelny „Newsweek Polska”

Dominika Sikora, zastępczyni redaktora naczelnego serwisu Dziennik Gazeta Prawna

Mariusz Smolarek, redaktor naczelny Radia ZET

Aleksandra Sobczak, zastępczyni redaktora naczelnego „Gazety Wyborczej”

Mateusz Sosnowski, szef portali informacyjnych TVN, zastępca redaktora naczelnego TVN24

Jarosław Włodarczyk, sekretarz generalny Rady Polskich Mediów, Press Club Polska

Bartosz Węglarczyk, redaktor naczelny Onetu, przewodniczący Rady Polskich Mediów

Michał Wodziński, redaktor naczelny „Faktu”

Grzegorz Ząsepa, redaktor naczelny „Super Expressu”

Do wiadomości: Bartłomiej Sienkiewicz, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego